

УА “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”
Факультэт дадатковай адукацыі

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Першы прарэктар БДУКМ

Ю.П.Бондар

“ ” 2012 г.

ВУЧЕБНАЯ ПРАГРАМА ПА ДЫСЦЫПЛІНЕ

Класічны танец

1-17 02 71 Мастацтва харэаграфічнае

кваліфікацыя: *харэограф-педагог*

у адпаведнасці з тыповым вучэбным планам перападрыхтоўкі,
зацверджаным 03.11.2010 г., рэг.№ 25-17/199

Мінск, 2012

Распрацоўшчык праграмы:

В.В.Лысянкова, выкладчык кафедры харэаграфіі ўстановы адукацыі
“Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”

Рэкамендавана да зацвярджэння:

Саветам факультэта дадатковай адукацыі УА “Беларускі дзяржаўны
ўніверсітэт культуры і мастацтваў”

Пратакол пасяджэння ад _____ № _____

Навукова-метадычным саветам УА “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт
культуры і мастацтваў”

Пратакол пасяджэння ад _____ № _____

УВОДЗІНЫ

Дысцыпліна “Класічны танец” з’яўляецца адной з вызначальных у прафесійным навучанні будучых спецыялістаў у галіне танцавальнага мастацтва. Праграма дысцыпліны “Класічны танец” распрацавана на аснове вопыту работы выкладчыкаў кафедры харэаграфіі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў у адпаведнасці з адукацыйным стандартам.

Сістэма навучання класічнаму танцу ляжыць у аснове выканальніцкага майстэрства ва ўсіх відах танца. Школа класічнага танца дазваляе значна палегчыць авалоданне тэхнікай і іншых танваных жанраў, у прыватнасці народнага, эстраднага і бальнага танца. Дадзеная дысцыпліна з’яўляецца той асновай, якая дае магчымасць з поспехам засвоіць сучасную методыку выканання і стварэння харэаграфічнага твора любога жанру. Вучэбная дысцыпліна “Класічны танец” выкладаецца ў цесным супрацоўніцтве педагогаў класічнага, народнага, эстраднага і бальнага танца, па мастацтве балетмайстра, гісторыі харэаграфіі і аналізу харэаграфічнага твора, майстэрству акцёра, сцэнічнаму афармленню танца і касцюма, а таксама іншых спецыяльных дысцыплін.

Асноўнай мэтай прадмета “Класічны танец” з’яўляецца падрыхтоўка выканаўцаў, педагогаў, кіраўнікоў харэаграфічных калектываў са сфарміраванымі навыкамі і практычнымі ўменнямі ў сферы класічнага танца.

Праграма прадугледжвае вырашанне наступных *задач курса*:

- азнаямленне з гісторыяй узнікнення і развіцця класічнага танца;
- развіццё і ўдасканаленне выканальніцкіх навыкаў у сферы класічнага танца;
- развіццё артыстычнасці;
- вывучэнне методыкі пабудовы і правядзення ўрока класічнага танца, прыняцця падбору музычнага афармлення ўрока;
- вывучэнне спецыфікі выкладання класічнага танца ў харэаграфічных калектывах розных кірункаў;
- авалоданне навыкамі паказу, тлумачэння і запісу асобных рухаў і камбінацый, правядзення пад кіраўніцтвам педагога часткі і цэлага ўрока з далейшым аналізам;
- набыццё практычных уменняў і навыкаў стварэння асобных танцавальных камбінацый, эцюдаў, варыяцый і іх апрацоўкі.

Сярод ефектыўных педагагічных метадык і тэхналогій, якія спрыяюць актывізацыі вучэбнай дзейнасці слухачоў, набыццю імі асабістага вопыту вырашэння творчых задач, трэба выдзеліць:

- тэхналогіі праблемна-модульнага навучання;
- праектныя тэхналогіі;
- метады аналізу канкрэтных сітуацый.

Лекцыйны матэрыял знаёміць слухачоў з асноўнымі этапамі развіцця сістэмы класічнага танца, метадыкай пабудовы і правядзення ўрока класічнага танца, музычным афармленнем урока і развіццём музыкальнасці на ўроках класічнага танца, са спецыфікай працы ў калектывах розных харэаграфічных жанраў. Тэарэтычны курс таксама ўтрымлівае звесткі аб найбольш вядомых выканаўцах, балетмайстрах і педагогах.

На практычных занятках адпрацоўваюцца тэхнічныя навыкі харэаграфічнага выканальніцтва, развіваецца артыстычнасць, набываюцца навыкі стварэння і пастаноўкі вучэбных камбінацый і эцюдаў, а таксама вядзення рэпетыцыйнай работы, адпрацоўваецца метадыка вывучэння асобных рухаў і правядзення ўрока класічнага танца, ідзе праца над развіццём мастацкага густу і поўным раскрыццём музыкальных і харэаграфічных здольнасцей і ведаў слухачоў.

У выніку вывучэння дысцыпліны слухач павінен *ведаць*:

- асноўную тэрміналогію класічнага танца;
- метадыку вывучэння і выканання рухаў класічнага танца;
- педагагічную сістэму А.Я.Ваганавай;
- асноўныя патрабаванні да класічнага танца;
- прынцыпы падбору музычнага матэрыялу для ўрокаў класічнага танца;
- прынцыпы музычнага выхавання і развіцця музыкальнасці на ўроках класічнага танца;
- метадыку пабудовы і правядзення ўрока класічнага танца ў калектывах рознай накіраванасці (народнага, эстраднага, бальнага танца і інш.) і для розных узроставак катэгорый;

умець:

- выконваць асноўныя рухі класічнага танца;
- граматычна і прафесійна падыходзіць да вывучэння школы класічнага танца;
- улічваць спецыфіку правядзення ўрока класічнага танца ў калектывах рознай накіраванасці і розных узроставак катэгорый;
- развіваць у выканаўцаў навыкі валодання лексікай класічнага танца;

- развіваць творчыя здольнасці ўдзельнікаў танцавальных калектываў сродкамі класічнага танца;
- супрацоўнічаць з канцэртмайстрам пры падборы музычнага матэрыялу.

Усяго на вывучэнне дысцыпліны адведзена 88 гадзін, з іх 46 гадзін аўдыторныя заняткі (у тым ліку 6 гадзін лекцыі, 40 гадзін практычныя заняткі), 42 гадзіны самастойная работа.

Форма выніковага кантролю – экзамен.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН

№ п/п	Тэмы	Усяго	Колькасць гадзін		
			Лекцыі	Практычныя заняткі	Самостойная работа
1.	Фарміраванне і развіццё сістэмы класічнага танца. Асноўныя патрабаванні класічнага танца	6	1	1	4
2.	Роля А.Я.Ваганавай у развіцці школы класічнага танца	6	1	1	4
3.	В.Кастравіцкая, А.Пісараў, Н.Базарава, В.Мей, А.Месэрэр, М.Тарасаў, А.Пушкін, А.Ермалаеў і іх уклад у развіццё школы класічнага танца. Аналіз літаратуры па методыцы выкладання класічнага танца	9	1	2	6
4.	Методыка пабудовы ўрока класічнага танца	9	1	4	4
5.	Развіццё музыкальнасці на ўроку класічнага танца. Музыкальнае суправаджэнне ўрока	9	1	4	4
6.	Праца педагога ў класе. Урок класічнага танца ў калектывах розных жанраў	9	1	4	4
7.	Элементарныя рухі класічнага танца	10	-	6	4
8.	Позы і танцавальныя шагі	10	-	6	4
9.	Скачкі і заноскі	10	-	6	4
10.	Павароты і вярчэнні	10	-	6	4
Усяго:		88	6	40	42

ЗМЕСТ ПРАГРАМЫ

Тэма 1. Фарміраванне і развіццё сістэмы класічнага танца. Асноўныя патрабаванні класічнага танца

Першааснова стварэння сістэмы класічнага танца – народная харэаграфія. Узбагачэнне класічнага танца танцавальным фальклорам розных народаў. Выразныя сродкі класічнага танца. Прыёмы развіцця асноўных патрабаванняў класічнага танца.

Зараджэнне і развіццё школы і сістэмы класічнага танца. С.О.Вестрис, К.Блазис, А.Бурнанвиль. Французская і італьянская школы класічнага танца.

Стварэнне рускай школы класічнага танца. Адметныя рысы рускай школы, яе выканальніцкага майстэрства (А.Санкоўская, А.Андрэянава, А.Глушкоўскі, Ш.Дзідло).

Практычныя заняткі

Вываратнасць, яе фізіялагічныя асновы і эстэтычныя функцыі. Вываратнасць як асноўнае патрабаванне пры выкананні рухаў класічнага танца.

Пастава ў класічным танцы. Эстэтычныя функцыі паставы. Апломб у класічным танцы.

Рліé ў класічным танцы.

Рухомасць суставаў, пластыка і гібкасць цела як сродкі выразнасці выканаўцы.

Танцавальны шаг. Шаг пасіўны, актыўны, статычны.

Скачок у класічным танцы. Асаблівасці выканання скачкоў у жаночым і мужчынскім танцы.

Самастойная работа

Класічны танец і музыка. Музыкальнасць танцоўшчыка.

Развіццё і ўзбагачэнне тэорыі і метадыкі выкладання класічнага танца.

Тэма 2. Роля А.Я.Ваганавай у развіцці айчыннай школы класічнага танца

Новая метадыка выкладання класічнага танца, увабраўшая ў сябе ўсё лепшае з айчыннай школы класічнага танца.

Стварэнне тэорыі класічнага танца, спалучэнне тэорыі і практыкі. Сістэматызацыя рухаў класічнага танца.

Практычныя заняткі

Педагагічныя прыёмы А.Я.Ваганавай.

Самастойная работа

Асноўная тэарэтычная праца А.Я.Ваганавай – падручнік “Асновы класічнага танца”.

Тэма 3. В.Кастравіцкая, А.Пісараў, Н.Базарава, В.Мей, А.Месэрэр, М.Тарасаў, А.Пушкін, А.Ермалаеў і іх уклад у развіццё школы класічнага танца. Аналіз літаратуры па методыцы выкладання класічнага танца

Структура і змест падручнікаў і вучэбна-метадычных дапаможнікаў, іх мэты і задачы, прымяненне ў вучэбным працэсе.

Асаблівасці педагагічнай дзейнасці А.Пушкіна. Уклад у развіццё школы мужчынскага танца. Яго лепшыя вучні – М.Барышнікаў, Р.Нурыеў.

Практычныя заняткі

Спецыфіка пабудовы ўрока класічнага танца ў класе ўдасканалення А.Месэрэра. “Клас-канцэрт” з удзелам У.Васільева, К.Максімавай, М.Плісецкай, М.Ліепы і інш.

А.Ермалаеў і асаблівасці яго педагагічных прыёмаў.

Самастойная работа

“Асновы класічнага танца” А.Я.Ваганавай.

“Класічны танец” М.І.Тарасава.

“Азбука класічнага танца” Н.Базаравай, В.Мей.

“Школа класічнага танца” В.Кастравіцкай, А.Пісарава.

Тэма 4. Методыка пабудовы ўрока класічнага танца

Задачы ўрока класічнага танца.

Суразмернасць працягласці частак урока. Тэмп урока.

Практычныя заняткі

Методыка вывучэння рухаў і складання камбінацый у адпаведнасці з праграмай практычнага курса:

– назва руху, вымаўленне, пераклад;

– паказ руху, яго назначэнне, характар руху;

– характар музычнага суправаджэння;

– правілы выканання ў спалучэнні з музычнай раскладкай;

– асноўныя этапы вывучэння, магчымыя спалучэнні з іншымі рухамі і паступовае ўскладненне выканання (адпаведна пэўнаму курсу навучання);

– прыклады найбольш распаўсюджаных памылак у выкананні рухаў і іх папярэджванне.

Самастойная работа

Тэрміналогія класічнага танца. Паслядоўнасць выканання экзерсісу ля станка і на сярэдзіне зала.

Тэма 5. Развіццё музыкальнасці на ўроку класічнага танца.

Музычнае суправаджэнне ўрока

Паняцці рытму, метру, тэмпу, музычнай дынамікі.

Мелодыя і яе мастацкае ўвасабленне ў танцавальных камбінацыях.

Стварэнне і выкананне асобных камбінацый у адпаведнасці са структурай і характарам музычнага твора.

Стварэнне танцавальных камбінацый на прапанаваныя музычныя прыклады.

Роля музычнага суправаджэння на ўроку класічнага танца.

Практычныя заняткі

Праслухоўванне і аналіз музычных прыкладаў. Падбор музычных прыкладаў з улікам узроставых асаблівасцей вучняў і характару танцавальных рухаў.

Адпаведнасць стылю і характару выконваемага руху музычнаму матэрыялу.

Самастойная работа

Самастойнае прослухоўванне і адбор музычнага матэрыялу для суправаджэння рухаў і камбінацый.

Тэма 6. Праца педагога ў класе. Урок класічнага танца ў калектывах розных жанраў

Авалоданне харэаграфічнай выканальніцкай тэхнікай і яе развіццё, набыццё ведаў аб музыцы і руху, фарміраванне сістэмы поглядаў на мастацтва харэаграфіі – асноўны змест харэаграфічнай адукацыі.

Асноўныя метады навучання ў харэаграфічным мастацтве.

Індывідуальны падыход да вучняў – галоўны прынцып псіхалогіі і педагогікі ўвогуле, харэаграфічнай педагогікі ў прыватнасці.

Практычныя заняткі

Этапы падрыхтоўкі выкладчыка да правядзення ўрока класічнага танца. Вучэбная праграма па спецыяльнасці. Каляндарны план. План урока класічнага танца.

Самастойная работа

Задачы педагога. Дыдактыка.

Тэма 7. Элементарныя рухі класічнага танца

Практычныя заняткі

Пазіцыі ног.

Plié.

Relevé на паўпальцы.

Battements: battement tendu; battement tendu jeté; battement tendu pour batterie; battement relevé lent; grand battement jeté; battement frappé; petit battement sur le cou-de-pied; battement battu; battement fondu; battement soutenu; battement développé.

Rond de jambe: rond de jambe par terre; rond de jambe en l'air; grand rond de jambe en l'air; grand rond de jambe jeté.

Temps relevé.

Flic-flac.

Пазіцыі рук.

Port de bras: I – VI формы port de bras.

Самостоятельная работа

Plié.

Relevé на паўпальцы.

Port de bras

Rond de jambe

Battements

Тэма 8. Позы і танцавальныя шагі

Практычныя заняткі

Позы:

малыя позы;

позы arrondié;

позы allongée;

сярэдня позы;

вялікія позы.

Танцавальныя шагі:

хада і бег;

паклон;

pas degagé;

pas tombe;

pas coupe;

pas glissé;

pas faille;

pas de bourrée;

pas balancé;

pas couru;

temps lié.

Самостоятельная работа

малыя позы;

сярэдня позы;

вялікія позы.

Танцавальныя шагі:

хада і бег;

паклон;

temps lié.

Тэма 9. Скачкі і заноскі

Практычныя заняткі

Скачкі з дзвюх ног на дзве нагі: temps sauté; changement de pied; soubresaut; pas echappé.

Скачкі з дзвюх ног на адну: sissonne simple; sissonne tombée; sissonne ouverte; sissonne fermée; pas pailli; rond de jambe en l'air sauté.

Скачкі з адной нагі на дзве: pas assemblé.

Скачкі з адной нагі на другую: pas jeté; pas glissade; pas chassé; pas de chat; pas de basque; pas de ciseaux; pas emboité; pas ballotté; pas coupé.

Скачкі на адной назе: temps levé; pas ballonné; rond de jambe en l'air sauté; cabriole.

Заноскі (batteries): entrechats; royal; entrechat trios; entrechat quatre; entrechat cinq; entrechat six; pas battus; brisé.

Самастойная работа

sissonne simple; sissonne tombée; sissonne ouverte; sissonne fermée; pas pailli;

pas de ciseaux; pas emboité; pas ballotté;

entrechat cinq; entrechat six; pas battus; brisé.

Тэма 10. Павароты і вярчэнні

Практычныя заняткі

Павароты на падлозе.

Элементарныя рухі ў павароце: battement tendu; grand battement jeté; battement développé; rond de jambe par terre; rond de jambe en l'air; grand rond de jambe; battement soutenu; battement frappe; battement fondu; flic-flac; battements divisés en quarts (чацвартныя батманы).

Позы ў павароце: tour fouetté; grand fouetté; павароты renversé.

Танцавальныя шагі ў павароце: pas degage; pas glissé; pas tombé; pas de bourrée; pas balancé.

Рухі вярчэння на падлозе.

Піруэты (Les pirouettes).

Малыя піруэты: піруэт з II пазіцыі, піруэт з IV пазіцыі, піруэт з V пазіцыі, піруэт з grand jeté; піруэт з petit temps relevé; піруэт з малой ці

вялікай пожай; піруэт з pas tombé; піруэт з pas jeté; піруэт з pas coupé; піруэты fouetté на 45°; піруэт tir-bouchon.

Паўпіруэты: паўпіруэт з pas coupe; паўпіруэт з pas tombé; pas emboité; pas jeté з прасоўваннем убок па паўпіруэта; tours chainés.

Вялікія піруэты: піруэт a la second; піруэты ў attitude; піруэты ў arabesque; піруэты ў позу з раскрытай нагой уперад на 90°.

Вялікія паўпіруэты.

Павароты і вярчэнні ў наветры:

Скачкі з паваротам: temps sauté з паваротам; changement de pied з паваротам; pas echappé з паваротам; sissonne simple з паваротам; sissonne tombée з паваротам; sissonne ouverte par développé; sissonne ouverte par jeté; pas assemblé з паваротам; petit pas jeté з паваротам; pas emboité з паваротам; pas jeté з прасоўваннем убок на 1/2 круга; saut de basque; pas chassé з паваротам; grand pas jeté з паваротам; grand jeté fouetté; перакідное jeté; temps levé simple з паваротам; temps levé tombé з паваротам; temps levé ў позах з паваротам; temps levé з адной позы ў другую з паваротам; renversé; revoltade.

Вярчальныя рухі ў наветры: tours en l'air з V пазіцыі ў V; tours en l'air прыёмам sissonne simple; tours en l'air прыёмам sissonne tombée; tours en l'air прыёмам sissonne ouverte.

Самастойная работа

Павароты на падлозе.

Піруэты (Les pirouettes).

Вялікія паўпіруэты.

ПЫТАННІ ДА ЭКЗАМЕНУ

1. Асноўныя этапы развіцця класічнага танца.
2. Віды мастацтва ў першабытнай мастацкай культуры.
3. Асноўныя рысы антычнай харэаграфіі.
4. Танцы сярэднявечных відовішчаў.
5. Тэатр танца эпохі Рэнесансу.
6. Узнікненне сінтэтычных відаў мастацтва. Балет як жанр.
7. Французскі «Прыдворны балет» XVII стагоддзя.
8. Опера-балет Ж.Б. Люлі.
9. Дывертысменты і балетная інтэрмедія XVIII стагоддзя.
10. Адукацыя рускай балетнай школы
11. «Пластычнай рэчытатыў» Ж-Ж. Нове́ра. Балетныя рэформы.
12. Эпоха венскага класіцызму і Ш. Дидло.
13. Асаблівасці класічнай танцавальнай тэхнікі першай трэці XIX стагоддзя.
14. Жанравыя асаблівасці рамантычных балетаў.
15. С. Дзягілеў і рускі балет.
16. Руская класічны симфонізм - шляхі станаўлення.
17. Балеты І. Стравінскага.
18. Жанравыя разнавіднасці савецкіх балетаў.
19. Эвалюцыя класічных балетных форм на прыкладзе балета С.С. Пракоф'ева «Рамэа і Джульета».
20. Харэографы XX стагоддзя.
21. Балярыны XX стагоддзя.
22. Шляхі развіцця харэаграфіі ў XXI стагоддзі.

ЛИТАРАТУРА

Асноўная

1. *Базарова, Н.* Азбука классического танца / Н.Базарова, В.Мей. – Л.: Искусство, 1983. – 200 с.
2. *Базарова, Н.* Классический танец / Н.Базарова. – Л.: Искусство, 1975. – 204 с.
3. *Ваганова, А.Я.* Основы классического танца / А.Я.Ваганова. – Л.: Искусство, 1980. – 177 с.
4. *Головкина, С.* Уроки классического танца в старших классах / С.Головкина. – М.: Искусство, 1989. – 150 с.
5. *Костровицкая, В.* Школа классического танца / В.Костровицкая, А.Писарев. – Л.: Искусство, 1986. – 271 с.
6. *Костровицкая, В.* 100 уроков классического танца / В.Костровицкая. – Л.: Искусство, 1972. – 239 с.
7. *Лысенкова, В.* Классический танец / В.Лысенкова. – Мозырь: Белый ветер, 2000. – 472 с.
8. *Мессерер, А.* Уроки классического танца / А.Мессерер. – М.: Искусство, 1967.
9. *Тарасов, Н.* Классический танец / Н.Тарасов. – М.; Л.: Музыка, 1966. – 552 с.
10. *Ярмолович, Л.* Принципы музыкального оформления урока классического танца / Л.Ярмолович. – М.: Искусство, 1968. – 68 с.

Дадатковая

1. *Блок, Л.Д.* Классический танец. История и современность / Л.Д.Блок. – М.: Искусство, 1987. – 556 с.
2. *Ванслов, В.* Балеты Григоровича и проблемы хореографии / В.Ванслов. – М.: Искусство, 1971. – 300 с.
3. *Ермолаев, А.* Сборник статей / А.Ермолаев. – М.: Искусство, 1974. – 229 с.
4. *Кремшевская, Г.* Агриппина Ваганова / Г.Кремшевская. – Л.: Искусство, 1981. – 136 с.
5. *Суриц, Е.* Всё о балете / Е.Суриц. – М.; Л.: Музыка, 1966. – 552с.